Nr. 205 SOSNOWIEC wtorek dnia 11 września 1917 roku Rok XII

KURJER ZAGŁĘBIA

Uroczystość na Jasnej Górze.

Na 200 letnią rocznicę koronacji cudownego obrazu Najświętszej Marji Panny na Jasnej Górze przybyły liczne rzesze pielgrzymów, jakich Częstochowa od czasu wybuchu wojny europejskiej nie widziała. Kompanje pielgrzymów przeciągały przez miasto w porządku ze sztandarami i orkiestrami. W sobotę odprawił sumę, na wielkim kościele ks. prałat Barcz, dawniejszy proboszcz Kromołowa, a przed sumą odbyła się Msza św. na szczycie dla młodzieży szkolnej oraz kazanie, wygłoszone przez ks. kanonika Ciesielskiego.

Na Mszę tą przybyły wszystkie szkoły tak męskie jak żeńskie ze sztandarami i orkiestrami. O godz. 4 ej odbyły się nieszpory odprawione przez przeora konwektu ks. Piotra Markiewicza, ne których wygłosił wzruszające kazanie O. Aleksander.

Część pątników pozostała jeszcze przez niedzielę, a część wieczorem rozpoczęła powrót do swoich parafji.

Wiec feministyczny w Warszawie.

W ciągu ubiegłych dwuch dni, odbywał się w Warszawie t. zw. „Zjazd kobiet polskich". Właściwie było to zebranie jednego tylko odłamu tych Polek, które są skupione w obozie feministycznym ignorującym najzupełniej pierwiastek chrześcijański w działalności publicznej i rodzinnej, kobiety polskiej.

Ten charakter zjazdu dobitnie się zaznaczył przez usunięcie z jego programu nabożeństwa inaugurującego obrady, które się zresztą odbywały w porze uroczystych nabożeństw podczas obu dni świątecznych. Zresztą znane nazwiska firmowych feministek, jako przewodniczących obradom, oraz treść i forma wielu wygłaszanych referatów, dostatecznie stwierdzają, że ogół Polek-chrześcijanek z tym wiecem feministycz nym nie miały nic wspólnego.

Z powodu waluty rosyjskiej.

Mniej więcej od połowy sierpnia, pisze p. Karpiński w „Gaz. Por.", rozpoczęły się ciężkie dni dla posiadaczy banknotów rosyjskich. Dalszy spadek rubli na rynkach zagranicznych (w końcu sierpnia płacono za 100 rb. w Paryżu zamiast 266 tylko 115 frs.) wywołał reakcję w wysokiej ich cenie u nas. Zło jednakże leży nie w spadku rubli, których przyszłej wartości w stosunku do marek dzisiej absolutnie nie da się określić, lecz w tym, że od pewnego czasu niema wcale ceny na ruble, a są tylko różne ceny na różne gatunki rubli: banknoty drobne, 100-rublowe, 500 rublowe, świeże, używane, zniszczone, uszkodzone.

Te różne ceny mogły się zjawić dlatego, że niema instytucji centralnej powołanej do regulowania obiegu rubli, i do ich wymiany.

Nikt, oprócz dawnych wierzycieli, nie może być zmuszony do przyjęcia rubli, żaden bank niema obowiązku ich wymiany. W takich warunkach każdy, kto się u nas posługuje rublem jako pieniądzem, musi być narażony na przykrości i nieporozumienia, które dobra obustronna wola może conajwyżej łagodzić, lecz zupełnie ich usunąć nie zdoła.

Wyjście z sytuacji jaka się wytworzyła widzą tylko jedno: w codziennym obrocie używać nie rubli lecz marek. Niechaj ruble nabywają ci, którzy dla tych lub innych powodów pragną przez dłuższy czas przechowywać w nich swoje zasoby, niechaj ich jednak nie używają jako środka płatniczego dla potrzeb codziennych. Nikt dzisiaj nie może odpowiedzieć na częste zapytania czy ruble nadają się do korzystne go przechowywania w nich majątku, czy też nie, ponieważ nie znany nam jest ani dalszy bieg wojny, ani tymbardziej układ powojenny poszczególnych krajów, utrzymują stanowczo, że po wydaniu nowego prawa monetarnego, obowiązującego od 26 kwietnia, posługiwanie się rublem jako środkiem pieniężnym jest przyzwyczajeniem, najzupełniej zresztą zrozumiałym, którego jednak należy zaniechać, aby nie zwiększać zamętu pieniężnego.

Z widowni wydarzeń

Jeszcze nota Papieża.

KOPENHAGA, 9 września. Przedstawiciel dziennika radykalnego „Fyns Venstreblad" rozmawiał z prymasem północnego kościoła katolickiego, biskupem van Euch. Zapytywany, czy Papież zamierza zwrócić się raz jeszcze do mocarstw wojujących z propozycjami pokojowemi, prymas odpowiedział żywo: „Papież zwróci się raz jeszcze do państw prowadzących wojnę, proponując im zawarcie pokoju. Jego Świątobliwość uważa to za swój święty obowiązek.

Ojciec św. pracuje teraz nad nowemi propozycjami pokojowemi i ogłosi je przy pierwszej sposobności: Czy nastąpi to szybko — nie wiem, ale stwierdzam, że każda nadarzająca się sposobność będzie wyzyskana w tym kierunku".

WIEDEŃ, 8 września (BTW.) Tutejsza „Reichpost" dowiaduje się z dobrze poinformowanych sfer rzymskich przez Lugano pod datą 5 września:

Wobec najmniejszej nawet możliwości wszczęcia rokowań pokojowych na mocy otrzymanych odpowiedzi Papież formalnie uczyni propozycję konferencji pokojowej, po której zejściu się lub zasadniczem przyjęciu, zaproponuje zawieszenie broni i będzie usiłował nadać temu ostatniemu sankcję autorytetu Kościoła.

Jeżeli odpowiedź koalicji wypadnie zupełnie negatywnie, Papież nie wystosuje żadnej noty do rządów, lecz ograniczy się do wyłożenia ludom ponownie idei pokojowej w formie encykliki — jako głowa Kościoła.

Ribot o warunkach Francji.

GENEWA. Z Paryża donoszą, że prezes ministrów francuskich Ribot wypowiedział przedwczoraj z okazji trzeciej rocznicy bitwy nad Marne'ą wielką mowę w której powiedział, że Francja bezwarunkowo musi otrzymać z powrotem Alzację i Lotaryngję.

Następnie wyraził się co do dalszych żądań wojennych Francji, że nie będzie ona żądać od Niemiec żadnych odszkodowań wojennych, musi jednak ob stawać za powetowaniem strat, dokonanych przez wojska niemieckie.

Prezes ministrów oświadczył dalej, że tylko prawny rząd może wyrokować o terminie rozpoczęcia rokowań pokojowych. Dlatego rząd będzie energicznie zwalczał wszelkie wpływy, mające na celu przedwczesne zakończenie wojny.

Armja amerykańska.

BERLIN. Korespondent „Lokal Anzeigera" donosi z Hagi: W Waszyngtonie ogłoszono rozkaz do armji o tworzeniu taktycznych jednostek bojowych reorganizujący zupełnie armję amerykańską. Ma być utworzonych 25 dywizji na wzór europejski i takich samych rozmiarów. Pierwszą dywizją taką będzie amerykański korpus ekspedycyjny, walczący teraz we Francji. Gwardja narodowa tworzyć będzie dywizje od 26 ej do 75-ej.

Nowa ofensywa koalicji na wszystkich frontach?

BERLIN, (BTW) „Hamb. Fremdenblatt" donosi z Genewy: Paryski „Matin" oświadcza, że odpowiedzią koalicji na obsadzenie Rygi przez wojska niemieckie będzie przyspieszenie nowej ogólnej ofensywy koalicji na wszystkich frontach.

Koalicja spodziewa się, że aż do nastania nowego uderzenia na innych frontach Rosja zdoła powtrzymać dalsze posuwanie się wojsk niemieckich.

Lord George zachwiany.

HAGA (BTW.) W tutejszych kołach politycznych, a nawet śród członków rządu, panuje przekonanie, że dymisja Lloyda Georga jest kwestją najbliższej przyszłości.

Nowy gabinet Ribot'a.

PARYŻ, (WAT.). Agencja Havasa donosi: Po powrocie prezesów obydwóch Izb do Paryża, prezes ministrów Ribot, doręczył prezydentowi republiki podanie o dymisję całego ministerjum. Prezydent porozumiał się z prezesami obydwóch Izb, poczem, utworzenie nowego ministerjum powierzył Ribotowi, który zgodził się na to.

Wrzenie we Włoszech.

LUGANO, 9 września; We wszystkich większych miastach zorganizowały się komitety rewolucyjne, które wywierają przemożny wpływ na robotników. W rzymie odbyło się tłumne zebranie, na którem postanowiono rozpocząć niezwłocznie „sabotaż" wojenny, a podobno nawet oznaczono już dzień wybuchu rewolucji.

Stan rzeczy w Petersburgu.

SZTOKHOLM, (BTW.) Pet. Ag. Tel. donosi: Skutkiem zmian, wywołanych przez opuszczenie Rygi, Petersburg znalazł się w pasie działań armji. Ponieważ obecność rządu i instytucji administracyjnych stoją na przeszkodzie wprowadzeniu sądów wojskowych w stolicy, przeto rząd postanowił stworzyć specjalny zarząd cywilny, który przedewszystkiem będzie miał na celu utrzymanie porządku publicznego w Petersburgu.

Brusiłow znowu na widowni.

BERLIN. Z granicy rosyjskiej donoszą do „Achtuhrblatt": „Ruski Invalid" pisze: Brusiłow domaga się od rządu prowizorycznego przywrócenia go do czynnej służby wojskowej. Odmówił wezwaniu wstąpienia do armji amerykańskiej z tem, że wszystkie swoje siły pragnie poświęcić armji rosyjskiej. Spodziewa się lada chwilę swego reaktywowania. Koalicja wywiera na Kierenskiego nacisk, aby znowu powierzyć Brusiłowi wysokie dowództwo wojskowe.

Rosjanie tłomaczą się.

KOPENHAGA (BTW.) Z Petersburga donoszą: Komisarz rządowy armji północnej, Wojtinskij, komunikuje, że wojska rosyjskie pomimo ciężkich strat są w dobrem usposobieniu i dlatego cofnęły się, że artylerja ich została zmuszona przez artylerję niemiecką do zupełnego milczenia.

Z dnia na dzień.

* **Przejęcie szkolnictwa polskiego.** Onegdaj przed południem odbyła się ostatnia narada w T. R. S. w sprawie przekazania szkolnictwa państwu polskiemu. Sprawa jest już ostatecznie załatwiona i oczekiwań należy tylko ukazania się odnośnych obwieszczeń w „Dzienniku rozporządzeń" władz. c. n. i „Dzienników Urzędowym departamentu wyznań religijnych i oświecenia publicznego".

W „Dzienniku Urzędowym", organie departamentu oświecenia publicznego wydrukowane zostaną prawa, nowe przepisy i ustawy dotyczące szkolnictwa elementarnego średniego i wyższego.

Co do uczelni wyższych, to na razie ustawy pozostaną prawdopodobnie dotychczasowe: może wprowadzone zostaną małe zmiany. Wszystkie te przepisy zatwierdzone zostały przez komisję przejściową Tym. Rady Stanu.

* **Uczta pożegnalna.** Jak donosi „Kur. Warsz." onegdaj wieczorem w hotelu Europejskim odbyła się uczta pożegnalna b. członków Tymczasowej Rady Stanu oraz komisarzy rządowych.

* **Zamierzona rezygnacja.** Jak dowiaduje się wiedeńska „Politische Rundschau", prezes Koła polskiego dr. Łazarski, zakomunikował prezydjum Koła o swym zamiarze ustąpienia ze stanowiska prezesa Koła.

Z Sosnowca

Dnia 10 IX

Uroczystość nad Przemszą.

W ogrodzie Szkoły im. Staszica na terytorjum Chrześć. Tow. Dobr. nad rzeką Przemszą postawiono została statua Bogarodzicy. Figurę wykonał artysta tutejszy prof. Sadowski. Na znacznem podwyższeniu, w postaci skały, mieści się statua z rękami modlitewnie złożonemi. To nasza Królowa wzywająca Swego Syna o ratunek nad Polską co ilustruje sześciowiersz modlitewny wyryty na tablicy, którego tekst zamieściliśmy w poprzednim numerze.

Poświęcenie tego zbożnego dzieła odbyło się wczoraj w niedzielę. Rytualnego obrzędu dopełnił sam jego fundator rektor Fr. Raczyński o godz.

ś. † p.

Feliksa z Stodółkiewiczów Szczesna

żona b. urzędnika Tow. Akc. Sosnowieckich Fabryk rur i żelaza. Po krótkich lecz ciężkich cierpieniach opatrzona św. Sakramentami zasnęła w Bogu dnia 8-go września 1917 roku, przeżywszy lat 32.

Eksportacja zwłok odbędzie się dn. 10 b. m. o g. 7 wiecz. z domu № 5, Tow. Akc. Sosnowieckich Fabryk rur i żelaza przy ul. Nowopogońskiej 5 do kościoła na Pogoni, następnego zaś dnia t. j. we wtorek rano o g. 9 po nabożeństwie nastąpi wyprowadzenie na cmentarz w Sosnowcu. Na smutne te obrzędy zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych stroskani

1787 Mąż, córki i rodzina.

W środę dnia 12 b. m. o godz. 7 i pół rano, jako w drugą rocznicę śmierci

Ś. p. IRENY ZALESKIEJ

odbędzie się w parafjalnym kościele nabożeństwo żałobne za spokój jej duszy, o czem zawiadamiają nieutuleni w żalu

RODZICE.

10-ej rano, w obecności grona pobożnych, głównie dziatwy szkolnej i uczniów Szkoły im. Staszica, z którymi przybył na tę uroczystość ich prefekt ks. Witalis Grzeliński.

Przed poświęceniem chór dzieci z ochrony Tow. Dobroczynności wykonał kantatę według tekstu napisu umieszczonego pod statuą, muzykę zaś do tych słów ułożył p. Huczek, organista.

Po dopełnionym akcie przemówił do młodzieży ks. prefekt W. Grzeliński, wskazując w podniosłych słowach historyczną cześć i miłość narodu polskiego dla swej Królowej. W zakończeniu wyraził Sz. Kaznodzieja serdeczne podziękowanie inicjatorowi, a zarazem i fundatorowi tego zbożnego, a tak pięknego dzieła, czcigodnemu prezesowi Tow. Dobroczynności ks. Fr. Raczyńskiemu.

Otwarcie gimnazjum im. Królowej Jadwigi.

Pojutrze w środę dnia 12 b. m. w Kościołku Serca Jezusowego o godz. w pół do 10 rano odprawione zostanie uroczyste nabożeństwo z powodu otwarcia nowego gimnazjum żeńskiego im. Królowej Jadwigi. Równocześnie nastąpi poświęcenie nowego sztandaru szkolnego, na którym z jednej strony widnieje wizerunek Matki Boskiej Jasnogórskiej z napisem: „Królowo Polski miej nas w swojej opiece" Z drugiej strony sztandaru mieści się Biały Orzeł Jagielloński a pod nim napis: „Gimnazjum im. Królowej Jadwigi.

Tegoż samego dnia o godz. 5-ej po poł. odbędzie się poświęcenie lokalu szkolnego przy ul. Dęblińskiej, na które organizator uczelni ks. rektor Fr. Raczyński zaprosił przedstawicieli średnich szkół sosnowieckich oraz różnych instytucji społeczno-kulturalnych.

+ **Od Redakcji.** Z przyczyn od nas niezależnych sprawozdanie z trzeciego posiedzenia Rady Miejskiej ukaże się dopiero w numerze jutrzejszym.

— **Ze Związku Czeladników Piekarskich.** Wczoraj o godz. 4 po poł. w sali Związku na Pogoni odbyło się zebranie P. Z. Z. Czeladników Piekarskicc, na którym omawiano sprawy gospodarki wewnętrznej Związku, m. in. poruszono sprawę założenia własnej piekarni, opartej na udziałach Związku. Do tego celu została wybraną specjalna komisja, która zajmie się opracowaniem regulaminu prowadzenia piekarni. Oprócz tego zatwierdzono postanowienie Zarządu, wykreślenia z listy członków Chabra i Dykczyńskiego za czyny niegodne z etyką działalności Związku.

— **Rozpoczęcie sezonu w Tow. „Lutnia".** We wtorek dnia 11 września o godz. 8 wieczorem odbędzie się w „Lutni" pierwsza, po feriach letnich, zbiorowa próba. Zarząd Towarzystwa z naszem pośrednictwem, prosi wszystkich czynnych członków, biorących udział w chórach męskim, żeńskim i w orkiestrze o przybycie do nowego lokalu (ul. Warszawska, dom Zająca). W dniu tym przyjmują się również zapisy nowych członków.

— **Z koncertu.** Koncert inauguracyjny Szkoły Muzycznej w Sosnowcu, który odbył się w sobotę w sali Związku na Pogoni, jak się można było spodziewać, miał olbrzymie powodzenie. Przed kasą było istne oblężenie i w krótkim czasie biletów brakło. Bo też to był koncert, jakiego Sosnowiec już dawno nie słyszał. Szczegóły jednak podamy w najbliższym numerze.

— **Dostawa bydła.** W ubiegłym tygodniu firma B ci Frankowskich dostarczyła dla komitetów żywnościowych 200 sztuk jałowizny.

— **Schwytanie przemytników.** W tych dniach policji miejskiej udało się zatrzymać kilku przemytników alkoholu, jadących jedną z kolejek dowożących piasek do kopalni węgla. Winnych pociągnięto do odpowiedzialności.

— **Konserwacja dróg.** Utrzymanie w należytym porządku dróg, powierzone zostało na obydwóch okupacjach stróżom, tak zwanym dróżnikom szosowym, którzy zaopatrzeni są w opaski na ręku.

Z Będzina.

+ **Rok szkolny** w żeńskich gimnazjach pp. Krzymowskiej i Replińskiej, rozpoczął się już od kilku dni, lekcje w szkole realnej męskiej, po uprzednim nabożeństwie w tutejszym kościele w piątek ubiegłego tygodnia rozpoczęły się w poniedziałek dnia 10 go września.

+ **Komisja aprowizacyjna** dla ludności chrześcjańskiej, otrzymała kartofle kontyngensowe; sprzedaż ich już się rozpoczęła, na rozdane już od dni kilkunastu kupony, od poniedziałku bieżącego tygodnia po 12 fen. za funt.

+ **Miłość braterska.** Na chodniku ul. Sączewskiej zauważono leżącego chorego osobnika, silnie stękającego; wyjaśniło się, iż był to mieszkaniec Gzichowa, Andrzej Przyłuski, który po turbowany przez swoje braterstwo, wyszedłszy na ulicę, padł. Słabego odprowadzono do szpitala miejskiego.

+ **Kara.** Mieszkaniec ul. Modrzejowskiej Groswald, za niestosowne znalezienie się wobec funkcjonarjusza policyjnego przy spełnianiu przez tegoż obowiązków służbowych, skazany został wyrokiem sądu tutejszego pokoju, na tygodniowy areszt.

Redaktor odpowiedzialny JOZEF OSKOLSKI. Wydawca ANTONI MAZURKIEWICZ. Drukarnia „KURJERA ZAGŁĘBIA" ul. Dęblińska Nr. 7.

Za pozwoleniem Cenzury Niemieckiej.